

CITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih povzročajo cen, potrebuje sodelovanje. Skušajte čim prej plačati.

Library of Congress
Exhibition
Distributed by Congress

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

Rev. 120.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 23, 1943. — SREDA, 23. JUNIJA, 1943.

NA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c 'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Klasični sobotni, nedeljski in praznični)
CITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME LI. — LETNIK LI.

STRAJK ODLOŽEN DO 31. OKTOBRA

John L. Lewis je skupno s političnim odborom UMWA. sinoči preklinal splošno premogarsko stavko, ki se je pričela v nedeljo opolnoči ter je s tem podaljšal premirje z vlado do 31. oktobra.

V svojem naznanilu o preklicu stavke premogarska unija pravi, da je prišla do sklepa, da je stavka preklicana, v pričakovanju, da bo vlada upravljala rudnike, ki so bili do sedaj samo pod vladnim varstvom.

Premogarska unija priznava notranjega tajnika Harolda I. Ickesa za varuha rudnikov, ne omenja pa Vojnega delavskega urada (WLB) in njegovih odredb. 530,000 premogarjem je bilo naročeno, da se Ickesa kot vladnega upravitelja rudarske lastnine.

Lewisovo sporočilo pa tudi naznanja, da obveznosti majnerske unije takoj prenehajo, ko bo vlada prenehala upravljati rudnike.

Kaj se bo zgodilo po 31. oktobru, ni jasno, toda najbrže se bodo majnerji zopet poslužili stavke, kot svojega najboljšega sredstva za doseg svojih zahtev, ako do tedaj ne bo dosežen sporazum za plačo portaloportala — od vrat do vrat, to je, da so majnerji plačani tudi za čas, ki ga izgubijo na potu od vhoda v rov do svojega mesta v rudniku in zopet nazaj do izhoda.

"Brez kontrakta se ne dela", je geslo premogarske unije, toda politični odbor premogarske unije more premirje podaljšati tudi še po 31. oktobru, kakor je to že večkrat storil izza 31. marca, ko je potekla stara pogodba apalachijskega dogovora.

V svoji izjavi pravi politični odbor med drugim:

"Varuh rudnikov je zagotovil, da bodo še dalje v veljavi sedanje minimalne plače in delavske razmere."

Majnerska unija je danes izdala najnerjem naročilo, da se vrnejo na delo. Člani političnega odbora, ki jih je nad 200, so se naglo odpeljali v svoje kraje, da premogarjem pojasnijo ves položaj, kajti nekateri premogarji se ne bodo hoteli zadovoljiti z onim malim povzvišanjem plače, ki ga je 25. maja določil WLB, namreč 18 do 25 centov, povzkiha na dan za razne izdatke, kot n. pr. električne svetilke, kovaško delo itd. ter \$30 plačanih letnih počitnic.

Prejšnjo poročilo iz Washingtona se glasi:

Lewis v razgovoru z Ickesom

Washington, 22. jun. — John L. Lewis, je imel danes razgovor z notranjim tajnikom Ickesom v zadevi stavke premogarjev. Ickes, ki ima sedaj oblast nad obratovanjem premogorov, je menda pripravil pristati na gotove Lewisove zahteve, toda WLB je dal Ickesu vedeti, da bo moral predložiti njemu v odobritev vsak morebiten dogovor, ki ga z Lewisom dosežeta.

Lewis in Ickes nista hotela poročevalcem povedati ničesar o svojih razgovorih.

Ker je produkcija premoga docela ustavljena, je Ickes odredil, da se pošlje naložen premog v one industrijske kraje, kjer je potreba najnujnejša.

Naciji vstvarili ogromen kartel v zasedeni Evropi

Washington. — Urad za vojne informacije je te dni v svojem poročilu opisal Evropo, kot ogromni industrijski kartel, katerega je Nemčija tako povezala skupaj z nemškimi interesi, da bo lahko obdržala moč katerakoli vlada Nemčije, ki bi morda nasledila sedanjo nacistično vlado.

Vsako važnejše podjetje ali industrija v onih delih Evrope, ki so prišli pod Nemčijo, je zdaj pod nemško oblastjo. Srce ogromnega industrijskega imperija, ki so si ga Nemci stvorili, je Herman Goering Werke, v katerem so vključena skoro vsa večja industrijska podjetja podjarmljene Evrope. Velika Goeringova industrijska kombinacija je zasedla avstrijsko industrijo jekla in premoga, dalje je vzela pod svojo kontrolo železnice, izdelovanje strojev ter grajenje mostov.

Na Češkem so bile glavni plen nacistične Škodove tovarne za municijo. Poleg tega pa so nacisti tamkaj zasegli Waffen Werke A. G., ter s tem dobili kontrolo nad tovarnami za izdelovanje letal in motornih vozil. V Švedenlandu so pa industrijo premoga in lignita enostavno zaplenili na podlagi "arijskih" zakonov.

Ogromni trust, imenovan I. G. Farbenindustrie, je pritegnil nase vse barvilne in kemične tovarne, celo španske. Na Poljskem so nacisti dobili v svojo pest devet tisoč tovarn, 60,000 manjših podjetij in 2 milijona hektarov zemlje. Za zasedbo vsega tega ogromnega bogastva se niso poslužili niti legalnih potov, tako malo se jim je sanjalo, da bo Poljska sploh še kdaj oživljena. Izgleda tudi, da so Nemci prepričani, da jim niti zavezniška zmaga ne more več iztrgati iz rok njih plena, ker so vse uredili tako, da jim po mednarodnih finančnih pravilih legalno pripada večji del njihovega plena.

Zavezniški bodo seveda razveljavili vse pogodbe, ki so jih Nemci tozadevno napravili tekom okupacije. Vzelo pa bo dolgo časa, preden bo vse razrešeno legalnim potom, ako bodo zavezniški Nemcem pustili, da bodo dokazovali svoje lastniške pravice. V mnogih slučajih so bili namreč lastniki podjetij in druge lastnine pobiti ali pa so pomirili v koncentracijskih taboriščih in tako ne bo prišlo, ki bi mogle dokazati, da ta ali ona zaseda ni bila legalna. Vsekakor bo zanimivo slediti tej največji obravnavi v zgodovini človeštva, ko se bo legalno jemalo nazaj, kar so roparski nacisti enostavno pokradli in zaplenili, neozirajoč se na legalne pravice lastnikov.

Preds. Roosevelt poslal spomenico Stalinu

Washington, 22. junija. — Ob priliki druge obletnice nacistične invazije Rusije, je poslal predsednik Roosevelt premierju Stalinu spomenico, v kateri je izrazil občudovanje nad neverjetnimi žrtvami ruskega ljudstva za izvojevanje skupne zmage in za obrambo svoje dežele.

Predsednik je zapisal, da nes mora navdajati in prežemati duh vzajemnosti in skupnosti, ki bo potrebna za izvedenje težkih in velikih. nalog, ki so pred nami. Omenil je tudi, da se dnevno jača in veča sila zaveznikov, katero bo skupni sovražnik skoro občutil v polni meri.

Cena mesu znižana — mesa pa ni ...

New York, 22. jun. — Včeraj so bile uvedene znižane cene mesa v Newyorških mesnicah, mesa pa je bilo tako malo na razpolago, da ga niti po visoki ceni ni bilo moč dobiti povsod. Župan La Guardia je apeliral na gospodinje, naj kupujejo malo mesa, da bo tako dobil vsak svoj mali delež dokler se položaj dovažanja mesa ne izboljša.

Predsednik Roosevelt je pripravljen podvzeti akcijo, da se vrnejo majnerji nazaj na delo — kaj bo ukrenil v tem oziru še ni znano, zdi pa se, da še čaka na morebitno zvrnanje cele zadeve mirnim potom.

BRITSKO DELAVSTVO ZAHTEVA RAZOROŽITEV NEMČIJE

London. — Konferenca Britske delavske stranke je z 1,803,000 glasovi proti 720,000 sprejela resolucijo, v kateri je izjavljeno, "da je nemogoče misliti na dosego pravega in trajnega miru dokler ne bo Nemčija popolnoma razorožena in njen nacionalizem zdran."

V resoluciji je tudi odobrena ideja izobrazbe nemškega ljudstva v demokratičnem smislu.

Konferenca je zavrnila tekmovalno resolucijo, ki jo je pripravil R. R. Stokes in v kateri je izraženo obžalovanje nad tem, da se ljudstvo sodi po zlobnosti vlade, ki mu slučajno vlada. Ta resolucija je proti temu, da bi se delalo kakšne mirovne pogodbe, ki bi bile masševanje nad nemškim ljudstvom, ter se zavzema zato, da se vzpostavi demokratske vlade v vseh zdaj sovražnih deželah.

Stokes je laboritski član parlamenta in je že prej protestiral proti angleškemu bombardiranju civilnega prebivalstva v Nemčiji.

Lincoln Evans, ki je bil na konferenci delegat strokovnih organizacij železne in jeklarske industrije, je predložil resolucijo, ki je bila sprejeta.

Ko je bil naznanjen izid glasovanja, se je slišalo med vzkliki odobravanja klice opozicije, ki je smatrala, da se bo na ta način pomagalo Goebbelsu in njegovi propagandi, ki bo sličkala Nemcem strahote miru, kakršnega imajo zanj v našturtu zavezniški.

Dolga pot ...

Mehika je pred tremi meseci odposlala poslaštvo v Rusijo in delegacija je srečno dospela v Kuibisev pretekli petek.

Češka kvizlinška vlada pozivlja prebivalstvo naj ostane mirno o priliki obletnice Heydrichovega uboja

Zuerich, 27. maja. ONA. — Na predvečer prve obletnice uboja krvnika Reinharda Heydricha, je opomnil "rajhov protektor za Češko in Moravsko", ki je v Pragi kvizlinška vlada, češki narod, naj ne ponovi nobenih nasilnih dejanj o priliki te obletnice.

Prški radio je v svojih oddajah objavil proklamacijo, ki opozarja Čeha na "težke in htritke trenutke", katere so doživeli lani po umoru Heydricha — ko so nacisti porušili v znak masševanja mesto Lidice. Pozivljal je ljudstvo, naj "ne dovoljuje pogubonosnim elementom, da vstopajo v njegove vrste."

Proklamacija prigovarja češkemu narodu, naj se nauči ceniti "velikodušnost" Adolfa Hitlerja, ter naj mu sledi na potu v bodočnost polni "miru in sreče."

Italija žrtvovala milijon vojakov ...

Ruski list Soviet War News, kateri izhaja v Londonu, je izjavil, da je Italija žrtvovala več kot en milijon svojih mladih mož tekom te vojne.

To poročilo, ki ga je citiral londonski radio, zaznamuje, da so Italijani izgubili 700,000 častnikov in mož v Afriki in 175,000 v Rusiji. "Če se k temu prišteje italijanske izgube tekom petih mesecev vojne v Grčiji, ter izgube, ki so jih Italijani utrpeli v bojevanju z jugoslovanskimi gurilci, tedaj je jasno, da je morala Italija izgubiti več kot en milijon mož," pravi poročilo.

Velik požar v Mamaronecku

Mamaroneck, N. Y. — V industrijskem delu tega mesta je v nedeljo izbruhnil nenaden požar, ki je uničil veliko lesno zalogo in tovarno za kovine.

Ogenj je bil najprej opažen zjutraj ob štirih in sicer v tvornici Westchester Wholesale & Supply Co., katere je obsegala cel blok. Ognjegaseci niso mogli ognja pogasiti in ob šestih zjutraj je požar divjal še z vso silo in se tako razširil na druga poslopja.

Koliko bo Američanov v letu 1960?

Pravijo, da bo imela Amerika, to je Zdr. države, v letu 1960 od 140 do 150 milijonov prebivalcev. Tako so izračunali tozadevni statistični izvedenci na podlagi dosedanjega porastka prebivalstva.

Vojaki napravili red v Detroitu

Detroit. — 26 črncev in 3 belci so bili ubiti kot posledica plemenskih izgrediv, ki so izbruhnili tukaj zadnje dni. Vojaki patrolirajo okolico v kateri so se vršili neredi.

Vojaki, ki so bili poslani v Detroit, so prejeli povelje: — Nabijte svoje puške in ne dovolite si od nikogar ničesar." Držeč se tega povelja, vojaki patrolirajo po mestu in so v njem vpeljali red po 24 urah izgrediv, v katerih je bilo ubitih 29 oseb in nad 700 ranjenih. Med ubitimi so trije beli ljudje, vsi drugi so črnci. Med ranjenimi jih je še vedno 74 v bolnišnicah in med njimi 6 policistov.

Aretiranih je bilo okoli 1300 oseb, med katerimi je 85 odstotkov črncev v povprečni starosti 21 let. Večina teh je zaprtih v posebnih kaznišnicah, ki jih straži michiganska državna garda.

Ko se je razvidelo resnost položaja je governor Kelly poslal na lice mesta tisoč policajev in petsto dodatnih državnih redarjev.

Governor je bil ravno na governerski konferenci v Columbusu, O., ko mu je bilo sporočeno, da so se vneli tako hudi spopadi, da je nemogoče izvajati kontrolo z domačo policijo. Kelly se je nemudoma odpeljal v Detroit in je dejal, da ne bo ravno proglasil obsednega stanja, toda v mesto bodo prišle zadostne stotnije vojakov, da bo uveden mir.

Medtem pa, ko je dajal governor nakeže državni policiji in obrambnim državnim četam, so v predelu, kjer živijo črnci skupine belcev in črncev razbijale prodajalnice, ter premetavale avtomobile in kradle vsevprek. Posamezni izgredivniki so streljali na policijo.

Policija je koj v začetku izgrediv aretirala 326 oseb, ki so bili obtoženi sodelovanja pri napadih in plenjenju. Spopadi med belimi črnimi izgredivniki so bili tako hudi, da je bilo ranjenih mnogo ljudi.

Nekatere skupine črncev so vdrle v zastavljalnico in posamezniki so pobrali vse revolverje, ki so jih mogli dobiti. Malu zatem se je vnel med pokejo in temu oboroženimi črnici hud boj. Dva policajca sta bila ranjena koj ob začetku spopadov.

Pravijo, da so najprej napadli beli črnce, toda pozneje so bili črni hujši in tudi dobro oboroženi. Kljub temu je bilo industriji.

Iz Slovenije

Iz vojaškega sodišča v Ljubljani

(Iz Jutra, z dne 31. marca, 1943, v izvirnem besedilu.)

"Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil Slovenija-Dalmazia, odsek v Ljubljani, je izrekla naslednjo sodbo v zadevi proti: Baricu Francu, pok. Mateja in Ane Cvelbar, rojenemu v Mršci vasi 7. 3. 1909, tam bivajočemu na št. 8, v zaporu. Obtožen je bil:

a) zločina, ker je v dobi pred 26. novembrom 1942-XXI, sodeloval v Mršci vasi pri združbi naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družabnega reda v državi;

b) zločina, ker je v istih

krajevnih in časovnih okoliščinah vzdrževal s prevratniki stalne stike in jim dajal zavezo v svojem hlevu;

c) zločina, ker je v omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah vršil propagando za nasilni prevrat reda v državi.

Iz teh razlogov je sodišče spoznalo Barica Francu za krivega pripisanih mu zločinov in ga obsodilo v dosmrtno ječo z vsemi posledicami zakona, na plačilo razpravnih stroškov in pristojbin za sodbo.

Odrejlo je, da se pričujoča sodba v izveščku objavi v "Jutru" v Ljubljani.

Ljubljana, 23. marca 1943-XXI.

—JIC.

Bombe na Nemčijo in Italijo

Leteče trdnjave ameriške osme zračne sile so včeraj z veliko močjo vdarile na dolino Ruhra. Medtem ko je ponoči 700 angleških bombnikov bombardiralo Krefeld, kjer se nahajajo velike tovarne za izdelavo najboljšega jekla, so ameriški bombniki, ko se je zdanilo, napadli Recklinhausen, ki se nahaja le nekaj milj od Krefelda ter so razbili drugo največjo nemško tovarno za umetni gumij.

Na tem poletu je bilo uničenih 20 ameriških letečih trdnjav ter štiri spremljajoči ameriški in angleški napadalni aeroplani.

Pri napadu na Krefeld so Angliji izgubili 44 aeroplanov.

Pri obeh napadih pa je bila povzročena velikanska škoda.

Zavezniški bombniki so v ponedeljek bombardirali italijanske kraje od Messine, na Siciliji, kjer so vrgli 270,000 funtov bomb, pa do Napolja, 250 milj višje proti severu. Kot pravijo poročila, so ameriške leteče trdnjave v Napolju povzročile velikanske požare, da na Hasting Streetu zdrobljenih nešteto oken. Na tej ulici živijo sami črnci.

Policija je izjavila, da je bilo v Detroitu že več manjših spopadov med belci in črnimi odkar se je preselilo v to mesto veliko število črncev, ki delajo v vojni industriji.

Izmenjavanje zabave

V Perziji, kjer delujejo ameriške in sovjetske čete skupaj, so fantje prišli na idejo, da bi drug drugemu prirejali zabave in predstave in tako ameriški vojaki sedaj prepevajo "Katušo", medtem, ko fantje rdeče armade poživljajo in pojeja znano pesem "Deep in the Heart of Texas". Izmenjavanja kulturnih vrednot potom p rirerjanja medsebojnih zabavnih in kulturnih večerov se je docela dobro obnesla, pravijo fantje na obeh straneh.

Piške so zgorele

Atlanta, Ga. — V tem kraju je izbruhnil požar v posloju, kjer so na umeten način gojili piščeta za prodajo farmariem, ter je bilo v ognju uničenih 50 tisoč piščet. Ker je bila v prostoru tudi umetna valilnica, je ogenj napravil nadaljno škodo, ko je uničil 350,000 jajec, ki so bila v valilnicah.

Primorske Vesti

Razsajanje Italijanov na Primorskem

Bern. — V Švico prihajajo vesti, da Italijani odvajajo vse odraslo moško prebivalstvo iz goriskega okraja v notranjost Italije.

Začetkom leta je mestna komanda fašistične mladinske organizacije neke v Istri poslala svoj središčni upravi v Rimu dokument, katerega imamo v rokah. Iz lahko razumljivih vzrokov tega dokumenta ne moremo citirati v celoti — pač pa umoremo navesti naslednji zelo značilni izvleček:

"Danes je vojna oblast začela zbirati vse moške" letnikov 1925 do 1942, ki bodo pozneje odposlani v določena koncentracijska taborišča. S tem bo preprečeno, da ne bodo uporniške bande odvedle teh ljudi ponoči iz njihovih domov, kakor se je to zgodilo ponovno v zadnjem času. Upornikov je vedno več, vedno bolj predrzni so in že ogrožajo ves okraj, kjer sejejo grozo in smrt." —JIC.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovian Publishing Company, (A Corporation)
Frank Saks, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph Lapeta, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$5. Advertisement on Agreement.

Na celo leto volja list in Ameriko in Kanado \$5.—; na pol leta \$2.—;
na štiri leta \$15.—; — Za New York na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.
Za inostranstvo na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot., nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 5-1343

OB DRUGI OBLETNICI VOJNE V RUSIJI

Včeraj je poteklo dvoje let, ko so na Hitlerjevo povelje nemške tolpe zahrbno napadle Rusijo, s katero je Nemčija imela skoraj dve leti prijateljsko pogodbo.

Rusija niti najmanj ni bila na vojno pripravljena in je tudi ni pričakovala saj ne od strani Nemčije. Videli pa smo, kako se je rdeča armada hrabro branila, četudi se je morala umikati pred velikansko nemško premočjo.

Tedaj je Hitler mislil, da bo kmalu obračunal z Rusijo — v 60 do 90 dneh — in da bo nemški "nadelovek" zavlada nad celim svetom.

Dve leti je kratka doba v človeški zgodovini, toda kakše izpremembe so se dovršile v teh dveh letih!

Hitlerjeva upanja za zmago so zakopana v ruskih степah in glas za strašni dan plačila že odmeva v nacističkih tlesih, ko zavestne bombe sirijo razdejanje v njihovi sredini in se zavestne armade pripravljajo, da naskočijo Hitlerjevo trdnjavo.

Da se bo to zgodilo, nam priča več dejstev: močna vstajnost Anglije, čudovita ameriška produkcija in junaštvo ruske armade in naroda, junaštvo, ki nima primere v zgodovini človeštva, junaštvo, ki je Hitlerju zaprlo sopo in presenetilo ves svet.

Pogosto je bilo rečeno, da je napravil Hitler največjo napako, ko je napadel Rusijo. V tem je napravil samo napako, ker je vdarno moč rdeče armade podcenjeval, ker je podcenjeval hrabrost ruskega naroda, ki se zaveda, da brani svojo deželo pred grabljivim volkom, ki hoče pod svojo oblast spraviti ves svet in nato prirediti "nemško dobo gospodstva", tako da bi vsi narodi delali za nemškega "nadeloveka".

Da je napadel Rusijo, ni bila Hitlerjeva največja napaka, temveč mnogo večja napaka je bil njegov načrt, ki ga je zamislil v svoji knjigi "Mein Kampf", kjer jasno pove, da mora Nemčija podjarmiti posamezne evropske države in z njimi tudi Rusijo, ki je najbogatejša žitnica sveta. Ko bi vse to dosegel, — si je mislil, — tedaj pa bo, če bo treba, pod svojo oblast tudi prisilil svoji zavezniški Italijo in Japonsko in Nemčija bi bila edina gospodarica sveta.

Tako je zamislil veliki osvajač kaprol Hitler, pa računali so mu ušli. Vse je šlo gladko početka, ko so mu padle v naročje male države in za njimi močnega Francija; Anglija pa se je tresla v smrtnem strahu ter čakala na zadnji vdarec. Toda Anglijo je pustil ob strani in je vdaril na Rusijo. Toda Rusija je s svojim junaštvom prekrizala vse njegove velikopotezne načrte. Milijoni najboljših nemških vojakov trehino pod rusko zemljo in jo bodo pognojili, da bo še bolj rodila, kot pa je rodila že stoletja.

Vsi vplivnejši ameriški listi in danes pišejo slavošpeve ruski hrabri rdeči armadi in junaškemu ruskemu narodu. Omenjajo, kako so se vojakom na razvalinah Stalingrada pridružile žene in se borile ob njihovi strani tako dolgo, da je bila veliktanska nemška armada uničena in Stalingrad osvobojen. Z junaštvom pri Leningradu, pred Moskvjo, v Sebastopolu, zlasti pa pri Stalingradu so Rusi pokazali, da so narod, ki ga ni mogoče zasuzniti.

Menda najpomembnejši uvodni članek med vsemi večjimi ameriški listi je prinesel "The New York Times", ki razpravlja o sovjetski vladi in slavi junaštvo rdeče armade in ruskega naroda ter na koncu pravi:

"V dolgi dobi morajo vlade vzeti svoj značaj od značaja naroda. Moč pride iz zemlje. Mnogi med nami mislimo, da moremo videti, da se vse to dogaja dan za dnem v Rusiji. Pogled ne more pustiti prostora za omalovaževanje. S takim narodom hočemo biti prijatelji v miru in v vojni. Mi moremo in moramo biti prijatelji!"

Tragedija Očtovskega dne
New York, 21. jun. — Oče toovski dan je za kratek čas prišel skupaj moža in ženo, ki sta živela narazen, a sta se pri odvetniku domenila, da pride družina skupaj h kosilu za Očtovski dan.

Za mr. Mrs. Erna Stein, je lučjo je dekle dobilo listek, na napravlja dobro kosilo in 16. kateremu je bilo zapisano, da je v hiški. Margaret je bila naj pokliče policijo. Prestrašena zadovoljna, ker sta bila oče in no dekle je slišelo iz spalne sobe na videz nekako zadovoljbe stokanje in je kmalu doznala. Vsi skupaj so se odpravili lo, da je oče z nožem utihnil po kosilu v gladišču in oče je mater in nato sklenil se sam med potjo, kakor je pozneje povedala hčerka, nagovarjal pa ni bila smrt in tako je bil mater; naj opusti misel na lo odpeljan v bolnišnico, kjer pravičar in se spet sprijazni z vijo, da bo okrevale. Ko bo zdrav njim. Mati je dejala, da noče več živeti z njim, toda radi tega ni treba, da bi bila sovra-žnika. Mož je menda vzel ženi smrt, katero si je želel.

Iz urada Slovenskega ameriškega
narodnega sveta

3935 West 26th St., Chicago, Ill.

Naš razmah

Glavna opora razmaha vsakega gibanja je krepko, čvrsto in čilo življenje.

Rastline živijo. Živali živijo. In ljudje živijo. Toda naše življenje se lahko razlikuje od rastlinskega in živalskega v tem, da mi tudi hočemo, če tako hočemo. Hotenje je najnamenitejša značilnost plodonosnega, pravega, resničnega življenja. Brez njega je to le životačenje. Volja je tista gonilna moč, ki silí, žene človeka k ustvarjanju čudovitih del v vseh panogah njegovega delovanja. Hotenje je tista sila, ki razgiba človekovega duha in mu vzbuja veselje do dela. To pa je življenje, to je razmah.

Ameriški Slovenci smo jasno dokazali, da je moč takega hotenja v nas. Zavedli smo se je v polni meri. Sesli smo se vsi ter trdno sklenili, da bomo po vseh svojih močeh skušali rešiti svoj narod v stari domovini in narodne smrti in sužnjosti.

Lotili smo se tega težkega dela z vso dobro voljo in sado- vi tistega našega skupnega hotenja se že kažejo. Naše gibanje za rešitev in osvoboditev zaslužnje Slovenije se širi med nami bolj in bolj, zaupa- nje v možnost, da se bo dal do- seči naš skupni cilj, se čimda- lje razločuje oblikuje v ne- majno vero, število naših po- družnic se teden za tednom vi- ša in razmah tega v zgodovini ameriškega slovenstva edin- stvenega skupnega delovanja postaja čimdalje - vidnejši in mogočnejši.

Val našega hotenja, val naše dobre volje narašča. Glejmo, da se to naraščanje nadaljuje! Skrbimo za to, da nas potegne- tisti val prav vse za sabo! De- lajmo na to, da doseže naš raz- mah v kratkem svoj višek.

Naše gibanje

V razdobju od 9. do 17. ju- nija so se temu uradu prijavi- le sledeče nove podružnice: št. 138 ABZ v znesku \$6.00 in ameriškega slovenstva edin- stvenega skupnega delovanja postaja čimdalje - vidnejši in mogočnejši.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnice Jamči
Vam in Vašim OtrokomKRANJSKO-SLOVENSKA
KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki . . . Posljuje že 48. leto

Članstvo 37.800

Premoženje \$5,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ŽNAŠA 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, po- štini in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVEN- SKI KATOLIŠKI JEDNOTI, kjer so lahko zavarovali za smrtinski, razne podobne, operacijske, proti boleznim in osemogilnosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema izplačila in denarje od 18. do 60. leta; otroci pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje skrilce.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate o- danje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vseh in širok. Če so siš član ali članica te močene in bogate katoliške podporne organizacije, po- trudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrni na uradnike in uradnice krajevne družice K. S. K. JEDNOTE, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

SONART
REKORDI

Lepi Melodijci

84. M571—Na Marijanec polka
Kje so moje rolice
Marička pegla—polka
Duquette University
Samburica orkester

81. M572—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz. cenik in cene plošč se
obrnite na: JOHN MARSICH,
Iba, 463 W. 42nd St., New York

Čisti dohodek je namenjen
SANSu.

Za dan 20. junija so sklicali
Slovenci v Worcester, N. Y.,
javni shod SANSa v prid. Ka-
ko se je obneslo to zborovanje,
ne vemo, ker nismo doslej do-
bili še nobenega pomočila o
njem.

Naša podružnica št. 33 v
Bridgeport, Ohio bo imela svo-
jo prihodnjo sejo dne 4. julija
popoldne v Boydsville. Prire-
ditev, ki jo je imela ta naša
podružnica naši organizaciji in
JPO SS v pride dne 29. maja,
se je dobro obnesla.

Z namenom, da se doseže
tesna povezava med Sloven-
ci, Hrvati in Srbi v skupnih
prizadevanjih za ustvaritev no-
ve, demokratične, federativne
Jugoslavije, se je dne 19. junija
vršila v Pittsburghu, Pa.
važna konferenca zastopnikov
srbske, hrvaške in slovenske
politične organizacije. SANS
so imeli zastopati Etbin Kri-
stan, Janjo Rogelj, Joseph Za-
lar in Mirko Kuhel.

Važno nasnanilo

Čikaški poštar Ernest J.
Kroetgen nas je obvestil, da je
poštini vladni oddelek Združe-
nih držav uvedel zelo važno iz-
premembo v naslavljanju po-
šte, ki jo raznašajo večji pošt-
ni uradi. Da se pospeši razna-
šanje poštinih pošiljatev, bo od-
slej vsaka poštna postaja ozna-
čena s posebno številko. Po-
staja, ki nam dostavlja našo
pošto, je dobila številko 23. Na-
slov poštinih pošiljatev ni po-
poln, če ni te številke v njem.

Potemtakem naj se poštno
pošiljatev ki so namenjene te-
mu uradu, odslej naprej na-
slavljajo takole: Slovenian A-
merican National Council, 3935
West 26th St., Chicago, 23 Ill.

Ker smo že pri tem, naj po-
novno opozorimo vse slovenske
ljudi, naj pošiljajo več denar
in vse drugo, ki je v zvezi s tem

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

NEKAJ MISLI O ŽENSKEM SVETU

I.

V Rusiji so v 16. stoletju i-
meli moralno pravilo, ki je na-
rekovalo, da naj se žensko
kroži z bičem, ki je zanjo sicer
boleč, toda strah vcepiljačo in
za žensko časten . . .

Torej ženska si je morala
šteti v tistih zlatih starih časih
še v čast, če jo je mož nabun-
kal.

Sicer pa je bilo pretepanje
žensk v navadi ne samo v Rusi-
ji, pač pa tudi v drugih deže-
lah.

Toda poglejmo kaj je prine-
sla za ženske v Rusiji revolucija.

Lenin je postavil novo pra-
vilo za socialno stopnjo ruske
žene s temi kratkimi, a mnogo
obsegačimi besedami: "Sled-
nja kuharica in dekla v Rusiji
se mora naučiti kako se vodi
državo."

Od tu naprej je napravila
ruska ženska velik korak naprej
in danes zavzema v socialnem
pogledu najvišjo stopnjo od
vsega žentstva na svetu.

Dolge dobe zatiranja in o-
mejevanja ženskega razuma ni-
so ubile razuma ženske, katero
je mušič obdeloval s korobači
in biči in jo je carska sodrga,
če je pokazala količjak nagiba
do napredka in samostojne mi-
selnosti, tirala v verigah v Si-
birijo . . .

Ženska je bila od nekdaj po-
niževana v prostitucijo . . . so-
cijalne razmere in socialni si-
stem jo je vedno tiral na to
žalostno pot. In največji modri-
jani niso nikdar prišli na kako
idejo, ki bi odpravila ta grd
in ostuden madež s civilizacije.
Stari Grki so zagovarjali pro-
stitucijo, kot potrebno zlo in
so imeli prostitutke za velike
živine celo v svojih templjih. . .
pa tudi država je imela lepe
dohodke od prostitucije.

uradom, na gornji naslov. Če
to storijo, bo vsaka zadeva ne-
mudoma rešena in opravljena
pa tudi vsaka nerednost izklu-
čena . . .

Danes se v tem oziru najbolj
postavi Japonska, kjer je žen-
ska še vedno smatrana za nizko
bitje in zato izrabljana v vseh
ožirih. Japonska prostitutka je
vir dohodkov za državo.

V vojni je bil moški svet ve-
dno izredno krut napram žen-
skam. Vojkovodje so obljublja-
li v starih časih vojakom na-
grado v obliki žensk premaga-
nega rodu in po vsaki zmagi je
v davnih časih med pijanimi
orgijami podivjanega vojaštva
gnilo mlado žentstvo premaga-
nega plemena ali dežele.

V knjigi Mojzesa vidimo, da
so šli otroci Izraela po božji
zapovedi v vojno nad Midiane,
katere so tudi premagali in po-
tem pobili vse moške tega rodu
. . . ženske pa vzeli za plen in
jih zlorabljali po svoji volji.

Posledica tega je bila, da so se
pojvale med vojščaki čudne
bolezni. Mojzes, moder mož, je
zrobnel in ukazal pomoriti vse
okružene ženske in njih moška
deteta . . . one, ki so bile še
zdrave, so smeli vojščaki še na
dalje ohraniti zase . . . vojšča-
ki so pa dobili ukaz, da se mo-
rajo po končani orgiji pobija-
nja nesrečne umiti v reki in se
očistiti pred Jéhovo z daritvi-
jo . . .

Dalje jutri.

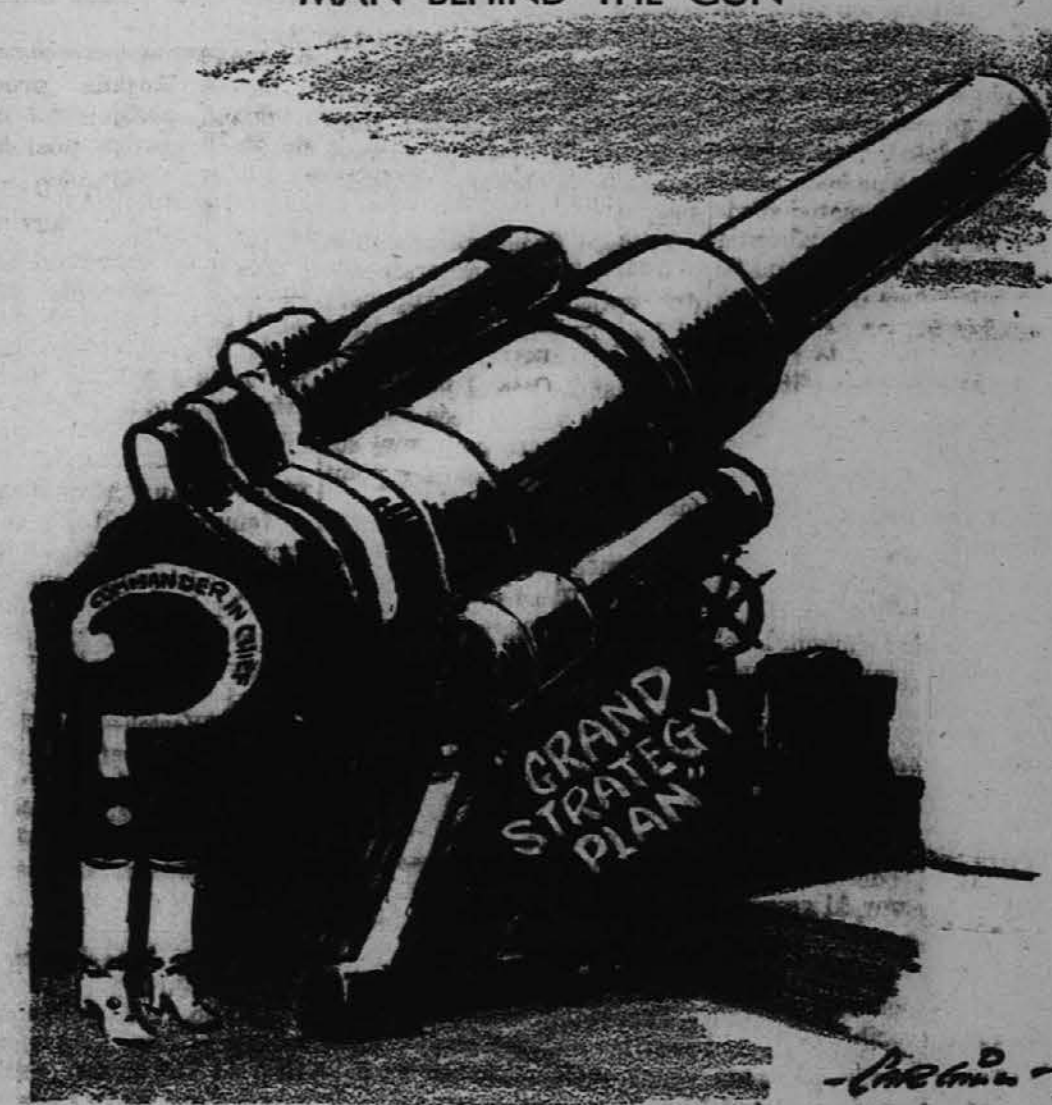
RADI BI IZVEDELI

za naslove sledečih bratov in
sester: Anzele John, Matija,
Raza in Mary. Živijo menda v
Duluth, Minn. Doma so iz Sv.
Trojice na Notranjskem. Če
kateri bere ta oglas, ga prosi-
mo, da se oglasi pismeno na:
Frances Počkar, East Worces-
ter, N. Y., ali pa na: Mary Mi-
lavec, Worcester, N. Y. (3)

Lepi boki zavarovani . . .

Julija Bishop, mlada zve-
zdnica, ima menda tako lepe in
vitke boke, da si jih je dala
zavarovati za 25 tisoč dolarjev
. . . če se v dobi sedmih let zre-
di okrog bokov za štiri centime-
tre, bo dobila \$25,000, a izgubi-
la pa bo kontrakt s filmsko
družbo.

MAN BEHIND THE GUN

Kdo bo vrhovni vojaški pov eljnik zavezniške ofenzive v Evropi?

V VAŠI BLIŽINI JE ROJAK, KI TO ŠTEVILKO V SVRHO, DA SE NAROČI? NI SE NAROČEN NA SLOVENSKI DNEVNIK. — K OT ZAVEDNI SLOVENE, ALI MU NE BI IZROČILI

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer biva in delajo Slovenci

Bodočnost zlatih rudnikov

K. C. Gray, ki je pred kratkim govoril o bodočnosti zlatih rudnikov, je dejal, da ta ni posebno svetla in to dejstvo, je poudaril, je posebne važnosti za provinco Ontario, kjer zavisi gospodarsko blagostanje od zlatih rudnikov.

Mr. Gray je sicer dejal, da izgleda mednarodna situacija v pogledu zlata dobro, toda za posamezne narode ali dežele, ki proizvajajo zlato rudo, so izgledi baš sedaj zelo revni.

Govornik je podal nekaj primerov, ki kažejo koliko pomeni zlata ruda za Kanadčane v provinci Ontario. Rekel je, da so zlati rudniki v tej provinci proizvedli za \$1,400,000,000 vrednosti zlata. Iz tega se je izplačalo delavcem in uslužbenecem ter drugim \$400,000,000 v plačah in mezdah. Nakupilo se je za \$130,000,000 vrednosti potrebščin, kot prodje, naprave itd. Plačalo se je tudi \$60,000,000 za elektriko in pogonsko silo.

To pa ni vse. V okolišjih zlatih rudnikov so zrastle nove naselbine, mesta in trgi, kar pomeni, da se je kultiviralo in podprlo nove predele dežele za prebivalstvo.

Se v letu 1936 je dejal T. A. Cramer, tedanji minister za rudnike, da ni nemogoče pomagati izravnavati problema brez posebnosti z zlato industrijo Kanade. Priporočal je, da naj bi se ustanovilo naselbine na različnih krajih zlatega okrožja, kjer naj se potem izkoristi plasti zlata rudi. Na ta način se bo mnogo brezposelnih delavcev naselilo v krajih, kjer bodo lahko imeli svoje domove in svoj zaslužek, obenem pa bo imela od tega dobiček ostala dežela, ker nova naselja rabi jo material vsake vrste, in pa seveda predvsem obleko in živež. To bi znatno omililo problem brezposelnosti ter bi istočasno ustvarilo gotovost za bodoče generacije.

Če je bila vlada takega mnenja takrat, tedaj je zelo važno, da tudi sedaj realizira važnost zlato industrije za Kanado in njeno ekonomijo, ter odneha z obdavčevanjem te industrije, ki se že zvija pod preveliko težo davkov.

Po vojni bo imelo zlato veliko veljavo in nič se ni strašiti svaril nekaterih, ki pravijo, da je Hitlerjev denarni sistem nevarna zlata stabilizacija. Hitlerjev denarni sistem bazira na topovih in kadar bodo nehali ti pokati, bo tudi Hitlerjev denarni sistem s sistema konec. Dežele, ki so opustile zlato de-

narni standard, so to storile zato, ker so izgubile svoje zlato, po vojni pa se bo zaupanje v zlato valuto zopet povrnilo in poživilo in Kanado mora biti pripravljena v tem oziru, da bo lahko nudila svetovnemu trgu zlato in si tako opomogla gospodarsko, kar bo deželi zagotovilo splošno blagostanje.

Mnogi širijo propagando, da je zlata valuta v nevarnosti zato, ker leži v Fort Knox v

Združenih državah za kakih 22 bilionov vrednosti zlata. Resnica tudi je, da so zlate delnice v Ameriki padle, ali to se tiče tekoče produkcije in nakupa zlata. Ko bo končala vojna bo zahteva po zlato povečana po zmanjanih denarnih trgih in to bo zlato sprostito in ga zopet spravilo v kroženje, ker se bo obnovila tudi svetovna trgovina na bolj ali manj normalni podlagi mirne dobe.

OMOŽENE UČITELJICE PROTESTIRAJO

Kirkland Lake. — Skupina omoženih učiteljic je vložila protestno pismo, ker se omoženim učiteljicam daje manjša plača nego neomoženim. Učiteljice pravijo da imajo one do dva leta izkušenj za seboj in gotovo je tudi, da bodo one ostale po vojni na svojih mestih, ker imajo pač tukaj svoje družine, medtem, ko mlade učiteljice, ki prihajajo iz drugih krajev, niso navezane na kraj in tudi ne morejo imeti iz tega razloga takega zanimanja za res dobro učno vzgojo otrok.

Nekaterim starejšim učiteljicam, ki so dokazale svoje zmožnosti tekom dolgoletnega službovanja je bila ponudena plača ki je le za spoznanje višja od plače, ki se jo daje začetnicam. Solški svet je menil, da se je storilo za omožene učiteljice kolikor se je moglo, ker se jim je že enkrat dovolilo povzpetje, če bi se hotelo to storiti ponovno, bi pa potem protestirale sameke učiteljice, ki se morajo vzdrževati skozi celo leto s svojo plačo.

ŽENSKA PROSPEKTORICA STARA 89 LET.

Cobalt. — Mrs. Katherine Le-griss je pred nekaj dnevi praznovala svoj 89. rojstni dan v krogu svoje družine in svojih znancev in prijateljev ter prijateljic. Ob tej priliki je povedala, da je prišla v ta kraj v letu 1903. Kot mnogi drugi se je tudi ona polotila iskanja zlata in sreče, ki jo je upala najti v njem. Delala je trdo in imela je poleg drugega tudi "boarding house" in po življenju in druge potreščine je morala daleč hoditi, oziroma se je vozila s konjem.

Ženska je imela 12 otrok, od katerih je šest še živih. Ona sama je pri dobrem zdravju in pridno pleše za Rdeči križ. Rada tudi meče karte in igra tom-bolo.

FANTOV NI

Kirkland Lake. — Tukaj so bili nekateri radovedni če res letos opaziti pomanjkanje fantov ki bi bili pri volji pomeljati dekleta pred oltar. Sli so torej na statistični urad, da se prepričajo kako stoji zadeva s porokami v tem letu.

Statističarji so radovedno- zem radi ustregli in tako se je pronašlo, da je bilo v letu 1939 v tem mestu 115 porok tekom prvih pet mesecev leta, v letu 1942 jih je bilo samo 63 in letos pa komaj 25.

Neveste morajo torej čakati, da se vrnejo ženini iz vojne in potem bodo spet vesele ohceti na dnevnem redu.

ORAČ IN ZAKLAD

Bale, Anglija. — V tem kraju je neki kmetič oral na polju in je naenkrat zadrl s plugom ob nekaj trdega — ko je tisto trdo stvar izkopal iz zemlje, je spoznal, da je našel skrit zaklad.

Najdeni zaklad je bil shranjen v zaprtem vrču izza dobe vlade rimskega cesarja Probusa in Gallienusa. V vrču je bilo 1.300 kovancev. Izvedenci pravijo, da je vrč z denarjem najbrž bil zakopan po nekemu, ki se je bal invazije, ki je tedaj pretela angleškemu otoku po Anglo-Saksoncih.

SKRITO ZLATO

"Kadar te več ne miče jutranji sprehod in te ne vzhodi pomlad v naravi ter spev ptice v gozu, tedaj vedi, da je tvoja pomlad minila — (Thoreau.)

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES

oziroma

CANADIAN POSTAL MONEY ORDER,

ako je vam le priročno.

Slovenci v Kanadi

KANADSKO DRUŠTVO NA RADIO

Ko je čitatelj "Glasa Naroda" znan, je bilo za 9. maja naznanjeno da bo slovensko pevsko društvo "Triglav" podalo omenjenega dne radio program slovenskih narodnih pesmi. Danes, ko je ta stvar že mesec dni za nami, morem šele poročati, da se je vse završilo kot po žnori. Društvo ni dobilo priznanja samo od slovenskega naroda, ampak tudi od drugih različnih narodnosti. Obenem je pa tudi slednji izrekel željo: "Zakaj pa tega večkrat ne napravite!"

Da bo pa vsaj delno ustrezno želji ljubiteljev slovenskega petja, je imenovano društvo sklenilo na svoji zadnji seji, da poda sličen radio program na Dominion Day, to je 1. julija dopoldne od 9:30 do 9:45 uri. Ta dan se je odbralo iz tega ozra, ker je ta dan splošen državni praznik, ter bo tako dana prilika vsem, da se napovedani čas vsedejo k radio aparatu in poslušajo naslednje slovenske pesmi: "Pozdrav," besedilo od F. Savinskega, mešani zbor; "Kaj ne bila bi veselja" članica mladinskega zbora

Ivanka Knafelo "Rožmarin" mešani zbor; in vedno ganljivo Jakob Aljaževu pesem "Domovini", mešani zbor.

Toliko na znanje čitateljem severnega Ontaria in Quebeca. Pozdravi!

Matija Otoničar, Kirkland Lake, Ont.

ZAPISNIK

Odsek št. 2 Vzajemne Podporne Zveze "Bled" v Val d'Or je na svoji izredni seji dne 2. maja 1943 izvolil ter naju s pooblastilom poslal v Kirkland Lake z nametom, da midva tam pregledava celokupno uradovanje Vzajemne Podporne Zveze "Bled" ter isto potem poročava časopisom v javnost celokupnemu članstvu.

Knjige so nama bile podane za pregled po glavnem tajniku Frank Grebencu. Ob priliki pregledavanja sva prišla do zaključka da so knjige jako površno uradovane, zato je namina vzelo dosti časa, predno sva prišla do zaključka.

Tukaj poročava celokupno stanje Zveze "Bled"

Prejemki:

Bankne vloge \$6,612.25
Assessment l. 1941 .. 8,044.09
Assessment l. 1942 .. 9,479.21
Assessment l. 1943 .. 3,254.94

Skupno \$27,390.49

Izdatki:

Leta 1941 \$4,544.81
Leta 1942 8,439.87
Leta 1943 2,732.39

Skupno \$15,717.07

Celokupni prejemki za leta 1941, 1942, 1943 do konca aprila 1943 \$27,390.49
Izplačano do aprila 15,717.07

Imovina koncem apr. \$11,673.42

Od te vsote se je vzelo za pok. Miheliča 200.00

Ostane \$11,473.42

Bolniška podpora Miheliča 84.00

katera je vpisana plačana, v resnici pa ni izplačana.

Ostane \$11,389.42

Bankne vloge do aprila 1943 \$11,349.48

Ostane pri-manjkljaj 39.94

za katerega se ne more ngotovit, v kakšne svrhe se je izplačal.

O priliki pregledavanja nisva imela zadostnih podatkov, tako nam je nemogoče da podava bolj natančna poročila.

Prišla sva tudi na dva potrdila, izdana po glavnem predsedniku in glavnem tajniku Pronašila sva tudi, da je bil denar prejet brez izdanega potrdila, radi tega je nama nemogoče, da poročava pravo finančno stanje oziroma nedostatkov.

Zato prosiva celokupno članstvo Vzajemne Podporne Zveze "Bled", da se zadovolji s tem poročilom katerega midva tukaj podajeva v pogledu celokupnih računov ter bančnih vlog, ker slučaj radi pok. Miheliča se ni pravilno turedil ter ob zadnji konvenciji ga izplačevanja konvencij stroškov.

Ako se kateri počuti užaljenega, sva mu na razpolago za natančna poročila in pojasnila.

Za odsek "Ljubljana" št. 2 v Val d'Or.

A. Kovach, l. r.
Joseph Secen, l. r.

SPISANA V ANGLEŠČINI
VRTNARSTVO ... SADRŽAJSTVO ...
POLJEDELSTVO

The Garden Encyclopedia

Cena knjige: \$3.50

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani — 750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE stvari novih ilustracij!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Ni visokih besed — vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Prvi dan bitke v "Mrtvaškem kotu"

Napisal IVAN MALI.

(Na dan 24. oktobra 1942, se je na vse zgodaj zjutraj bataljon nekega polka pehote posel in s težavo vlekel skozi blato, než in temo na Guadal-kanalu, navzgor in v hrib ob obale, skozi opustošene nasade kokosov, mimo pokopališča marinov in čez letališče Henderson Field, zeleno z rujavimi lisami, kjer so ga zadele sovražni- nikove bombe ali granate.

Na robu džungle, ki obdaja letališče, ključ naših postojank na Salomonih, so sprejeli bataljon vodniki, da ga spremijo do pozicij, kjer je bilo treba podpreti sedmi oddelek marinov, ki je bil že od 10 ure zjutraj v težkem boju s številnim sovražnikom, katerega napade je komaj zadrževal.

Komaj pet minut pozneje je prvi oddelek ameriške armade, ki je v tej vojni začel ofenzivne operacije proti sovražniku, že streljal skozi nočno temo na bližajoče se vrste malih rumenopoltnih ljudi ki so zaslanjali, da bodo naši gospodarji.

Dva dneva in dve noči je ostal bataljon skoro neprestano v boju, ter je z malo podpore in brez oskrbe, hrane se s svojimi čučijami, odbil napad, rešil letališče in bitko.

Kar sledi, je kratek opis dogodkov in doživljanje 164. pehotnega polka, armade Združenih držav prej Narodne gar-

de v No. Dakota, zdaj pa ena najboljnjih edinic divizije "America", prvi polk ameriške vojske, ki je srečal Japonce na japonsku, katero si je izbral sovražnik sam, ter jih tam tudi potolkel. Foster Hately, dopisnik New York Times, je pred kratkim nabral vse potrebne podatke pri moštvu te jedinice v eni pacifičnih baz.

Prvi oddelek 164. pehote, ki se je zares spopadel z Japonci na Guadalcanalu, je bila prva četa stotnije G, drugega bataljona, ki je bila poslana zgodaj ponoči na dan 23. oktobra, da ojači sedmi oddelek marinov v trenutku, ko se je začela takozvana "bitka v mrtvaškem kotu".

"V kolikor se spominjam" je dejal sergt. Arthur Chapman, "smo dobili ob 7 zvečer povelje, da se dvignemo in odidemo na pomoč marinom."

"Stotnik McConnell je dejal samo, da so nastale tam neke sitnosti," je nadaljeval snho in se zasmeljal, "toda ko smo do speli na cilj, smo našli na zares peklensko zmešnjavo. Še predno smo dospeli do marinov smo bili prav v sredi japonskih postojank. Tolpa od 15 ali 16 mož nas je napadla, a ko smo se vrgli v blato na tla, da se zaščitimo pred kroglijami iz

(Nadaljevanjena na 4. str.)

Člani Pacifičnega vojnega sveta so imeli ob priliki Churchillovega obiska v Washingtonu v Beli hiši važno konferenco. Sredi slike sta predsednik Roosevelt in Churchill; poleg predsednika je kanad. min. pred. Mackenzie King.

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini
George W. Barnwell

Podlaga za mehaniko manjše ali večje delavnice in to knjigo. Ta velika knjiga popljuje in v slikah pokazuje temeljne dela mehanike. Razloži vse natančno, kar mora znati najboljši mehanik. Pojasnjuje vprašanja vseh strojev, protje in mehanike, načrtje (blue prints) 1000 slik in risb 576 str.

Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste že počeli, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Visoška kronika

ROMAN — Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

14

Hišni gospodar se ni razjevil, da si mu je v modrem oku nekako zažarelo. Tudi ona na peti se je zopet oglašala in čul sem, kako je vzdihovala:

"Jeremija, čemu jo slišiš od hiše? Rad jo imas in rada jo imata tvoja sinova, da si ju nisi odgojil, kakor je predpisano v božji knjigi. Počakaj! Gotovo pride krščanski mladenič, ki jo bo hotel imeti, ki jo bo snubil, kakor je snubil Jakob svojo ženo. Če ga ni tu, pride od drugod, pride z Nemškega, kjer so zmagovalci, svetega evangelija spoznavalci. Trubar ti ga poišče, Trubar, ki mu prihaja iz ust čista božja beseda, kakor prihaja iz panja sladki med!"

Jeremija je bil takoj zopet pri nji ter je zopet položil roko na zgubano njeno lice:

"Tiho mati! Če bi vas kdo naznamil grajskemu glavarju bi vas ukenili v verige in umrli bi morali v temnicah na loškem gradu."

Tedaj je starka povzdignila svoj glas, da se je slišala njena beseda po celi izbi:

"Gospod bi mi ne mogel dodeliti večje sreče, če bi se izpolnilo, kar si povedal! Dajati izpričevalo za evangelij, bi bilo moje veselje, in naj mi z verigami obložijo vse ude pregrešnega telesa! Zpričevalo, katero si odklonil ti in katerega ni dajala Barbara, ker je bilo vama več za dobrino tega sveta, nego za blagoslove nebeskega kraljestva! In to, da so se otroci, rojeni iz mojega mesa, izneverili najsvetejšemu, leži nad mano kakor skala, da trpinčena duša ne more iz telesa, ki bi ga bila že davno morala izročiti črni zemlji! Trubarja pokličite!"

Se dalje je vzdihovala:

"Glej, prišel je dan, ko govorim. Srečni so jalovi in srečna telesa, ki niso rodila, in prvi, ki niso dojile! Posušena trava eem na strehi, in posušila sem se prej, nego sem bila izruvana. Moja duša upa na Gospoda in nanj se zanaša, da so rešene solz moje oči. Usta mojih sosedov ne poznajo resnice in ne roče okrepčanja. Hitim v kraljestvo živih, kjer ima Gospod svoje zaklade. Noč in dan je trpljenje moja jed. Gospod je poslal name veliko vodo, da se potapljam v nji. Moja duša je bila preganjana in k tlom je potlačeno moje življenje."

Omahnila je po peti in morda zaspala, ker tisti večer ni izpregovorila več besede.

Po večerji, pri kateri se ni zgodilo nič pomenljivega — le brata Maks in Othirih sta črno gledala, ne da bi bila kaj črnila — so naju peljali v čumalno, kjer so meni in Lukežu odkazali široko posteljo, da sva skupaj brez težave prenočila. Po dolgi boji sva tudi hitro zaspala in prav dobro spala do rane jutra. Takoj ko se je zdanilo, pa sem vstal ter se ogledal po Wulffingovem gospodarstvu.

Vhlevu je bil lo precej živine, in reči moram, da ni bila slabša od naše na Visokem morja za malo spoznanje, za več pa ne, da si je oče Polikarp slovel, da ve, kako je ravnati z govedom.

Nametel sem klaje v jasi. Ko sta Maks in Othirih dosti pozneje vstala, je bilo že vse opravljeno. Smeh in potrogljive besede sem prezrl; ali očeta, ki je prišel za nami, in Margareti, ki je prišla molzt, je bilo moje delo všeč.

Othirih je osedlal konjica in na vse jutro odjezdil proti Zalemu logu, da bi prinesel odondot sladkega vina. Govorilo se je nekaj o črnkalcu; tega pa v Zalem logu gotovo ni bilo dobiti, ker ga še celo loški škofje niso mogli vselci dobiti, bodisi da ga je vinograd premočno rodil, bodisi da je bilo črnkalce vino tudi za škofa predrag.

Celo dopoldne smo kosili otavo, pri tem pa me je gospodar venomer izpraševal o našem domačem gospodarstvu. Hotel je vedeti, koliko starov smo pridelali pšenice in drugega žita, koliko glav živine imamo v hlevu in koliko konj za tvorjenje. Muji odgovori so ga prav zadovoljili, ker je postal zgovornejši od odgovora do odgovora. Od svoje strani ova pripominjala, da kosimo na Visokem boljše in lepše otavo.

Opoldne smo veliko jedli. Gospodinja je skuhala gnjat, ki sva jo bila s seboj prinesla, in še dosti drugega. Moje začetje so vzbujali debeli cmoki, napojeni s sira in orehi, česar do tedaj še nisem nikdar jedel.

Stara mati se ni prikazala s peti, ali gospodar je prinašal tja od vsake sklade. Prinesel je je tudi pogace, in videlo se mi je, da je bila stara enica še prav dobro pri moči in da je za svoja leta prav obilo jedla.

Margareta in mati sta bili praznično oblečeni. Če se ne motim, je bil tudi oče čedneje opravljen kot prejšnji večer.

Le Maks in Othirih sta prišla k mizi v najslabši obleki in snedla sta za štiri druge, tako da je visoška gnjat v največjih kostih izginila v nenastitljive želodce Wulffingovih sinov.

Režali smo pogace in pili črnkalca iz Zalega loga ki pa je po mojem mnenju bil nekaj vnapre, pomešan s slabim istrjancem. Najedli smo se in napili. Pričakovali smo, da se prične razgovor o zadevi, radi katere sva prišla z darovi z Visokega in radi katere je pridna gospodinja pripravila dobro in lepo kosilo. Ta razgovor, kakor je bila njegova dolžnost, je vpeljal Lukež, ki je prišel z mano in ki si je bil ovil svoj kloboč s pisanim trakom, kakor je bila takrat navada pri naših smlabnih.

"As bo," — s temi besedami se je obrnil hlapec k meni — "as bo, da se odpraviva! Dolga bo pot in če dobro pojde, bova o polnoči doma. Po temi hoditi in še po gozdovih, utruja človeka."

Jeremija Wulffing je prikimal, nato pa se je njegov pogled uprl v me, kakor da je vrsta na meni, da izprivo gorim. Margareta je pobrala sklade in žlice ter odhitela iz hiše. Ni mi rada tekla beseda. Kdo naj bi ne prišel v zadrego, ki naj pove pred zbrano družino, da si je izbral domačo hčer za ženo, dočim se ženin in nevesta do danes še nikdar nista videla! Pa sem le izpregovoril:

"Oče mi je ukazal, da pridem k vam in vas vprašam, če bi hoteli odgovoriti na tisto, kar eta govorila na sv. Jakobu dan v Loku!"

(Nadaljevanje prihodnjik.)

PRVI DAN BITKE "V MRTVAŠKEM KOTU."

(Nadaljevanje s 3. str.)

pušk, so nas napadli z bajonetni.

Nas poveljnik je bil poročnik Ralph Kamman; skupaj z enim naših vojakov se je skrila za neko drevo in tam so ga Japonci dobili v roke. Kaj se je prav za prav zgodilo, ne vemo, ker je vojak, ki je bil z njim skupaj, znozel. Samo njegovo truplo smo našli naslednjega dne. Nas vodnik, mlad vojak od marinov, ki je dejal, da ima komaj 16 let, je tudi padel v tistem kotu. Mi pa smo seveda šli naprej, toda morali smo na tisti stezi vsakih par korakov stopati preko trupel padlih Japoncev. Razporedili smo se s marini in naših potojankah, izpolnili vrzeli v njihovih vrstah in začeli streljati. Šele pod zoro je boj toliko ponehal, da smo se malo ozrli naokoli in pogledali, kje smo.

Da ne pozabim, še predno smo se prav namestili, so nas malo da ne postreljali naši lastni ljudje — se je spomnil sergt. Chapman. Na petu v hrib smo nekako zmesali geslo. Geslo je bila beseda "rumen" toda proti koncu našega pota smo dobili vest, da je bilo zamensko, ter da valja zdaj geslo "San antavian" ali kakšno slonega; ko nas je straža pozvala, da povemo geslo, sem torej zakričal "San antavian."

Kako — je vprašal stražar marinov. — Slišal sem ga, ko je napel petelina na svoji puški. Začel sem ga zmerjati prav po ameriškansko in upanju, da bo tako spoznal, da smo Amerikanci in se malo premislil, za menoj, da pove geslo in ta me je spomnil na staro geslo, tako da sem marinu povedal, da je bilo geslo prej beseda "rumen" in da je bilo zamensko.

"Vraga," je odgovoril marinec, "Japonci so te prevarili." Ko smo se pozneje razgovarjali o tej stvari, smo bili vsi prepričani, da se nam je na potu pridružil Japonec, zmoeen angleškega jezika, ter nam natvezil napačno geslo.

"Tebi so v oni noči izstrelili puško iz roka, kajne?" je nago vrazil polkovnik Ben J. Northridge, poveljnik polka, visoko rasečnega vojaka, ki je sedel na košu, razprostrtem na tleh. "Yes sir," je odgovoril, "No, povej nam, kakšen občutek je to," mu je odgovoril polkovnik.

"Ko se mi je to pripetilo,

sem upal, da sem malo ranjen in da bom mogel proč, je odvrgnil vojak, poimenu korporal A. Kelland, iz Valley City, North Dakota. Njegovi tovariši so se mu smejali in ga nazivali "Sova."

"Tega pač ne misliš resno," je dejal polkovnik.

"Pa še kako," pravi Kelland, "silno me je bilo strah." Razložil je nato da je bil do deljen utrjeni postojanki, izkopani v zemljo tik za bodočo žično oviro, ter da je bil prvi človek, katerega je ubil, japonski častnik, ki jih je hotel napasti kar sam in tudi skoraj prišel do njih predno so ga ustrelili.

Bil je tako blizu, da mu je roka po smrti visela v našo jamo. To je bil takrat šele drugi mrtvec, kar sem jih dotlej sploh videl; dolgo časa me je bilo strah, dotakniti se njegove roke.

Najbolj nas je bilo groza njihovega tuljenja pred napadom na žično oviro — je zatrdil sergt. Chapman in se oziral po svojih tovarših za potrdilo.

Zelo slabe volje so bili oni, ga jutra radi izgube svojega poročnika, a obenem so bili tako zaposleni, da niso imeli mnogo časa, da razmišljajo o tem; ves čas so morali posvetiti japonskim strelcem in čiščenju terena od te zalege.

Najboljši strelce v vsej četi je bil po splošnem mnenju L. Lockner iz Ely, Minn. ki je bil star lvece.

Imel je tako ostre oči, da je videl Japonca, kjer ga nikdo drugi ne bi mogel odkriti, — so pravili. — Nekomu izmed nas jih je pokazal trojico v nekem kraju, kjer ni bilo videti niti enega samega. Lockner je imel navado čakati toliko časa, da so se premaknili in je šele takrat streljal. Dobil jih je šest predno je bil ubit.

"Kako pa se je to zgodilo?" sem vprašal.

"Še iste noči. Puška se mu je zataknila in on jo je ravno popravljal, ko ga je napadel japonski vojak in ga ustrelil. Akoravno zadet na smrt, je vendar uspel razbiti Japoncu glavo s cevjo svoje puške. Japonec je še dihal ko smo odšli, razprostrtem na tleh. "Yes sir," je odgovoril, "No, povej nam, kakšen občutek je to," mu je odgovoril polkovnik.

"Ko se mi je to pripetilo,

Gledališče... Kinematograf... Radio

Slavljena opereta "Student Prince" v New Yorku

Bilo je leto 1921, ko je Mr. J. Shubert naprosil Sigmunda Romberga, ki ni bil še tako dobro znan skladatelj, kot sedaj, da komponira melodije za igro "Stari Heidelberg". Ta igra je imela precejšen uspeh, in Shubert je vedel, da bi bilo mogoče iz nje prekopirati šaljivo opero. Leto 1924 je Romberg izvršil svoje naloge, in koj po prvi predstavi, je bilo videti, da bo imela opereta splošen uspeh. Otvoritev je bila v Jolson gledališču v New Yorku in to opereto so predstavljali v istem gledališču 608-krat pod imenom "Knez-student".

Potem so poslali igralce na potovanja po raznih mestih po Ameriki in povsod je bilo isto odobravanje.

Leta 1931 so zopet predstavljali to opereto v New Yorku. In zaslovela je kot najbolj uspešna opereta sveta.

Letos predstavljajo to krasno opereto zopet na odru v New Yorku in sicer igra sedaj v Broadway gledališču. Rombergove krasne melodije imajo isto privlačnost, ki so jo imele

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri iskanju na državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnih in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Rarno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

in so dobili pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St. NEW YORK 11

K N J I G A R N A

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovac

Spisal Ivan Albreht Cena 50 centov

Belfegor

Spisal Artur Bernede Cena 75 centov

Filozofska zgodba

Spisal Alojz Jiranec Cena 50 centov

LETOS IZŠLA

Ko smo šli v morje bridkosti

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Listki

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Malenkosti

Spisal Ivan Albreht Cena 75 centov

Pingvinski otok

Spisal Anstole France Cena \$1.—

Veridicus

Spisal Pater Kajetan Cena \$1.—

Zločin in kazen

Spisal F. M. Dostojevski DVA ZVEZKA Cena \$3.—

Živi izviri

Spisal Ivan Matičič

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani V platnu vezano

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

Spisal Rev. E. Zakrjšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal himnec in zanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo še dolgo prej kot jo je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Spisal Ksaver Meško; 144 str. Cena 70 centov

POUČNI SPISI

Angleško Slovensko Berilo (F. J. Kern) — Vezana knjižica Cena \$2.—

Govedoreja

Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami. Cena \$1.—

Knjiga o dostojnem vedenju

111 strani. Cena 50 centov

Mlekarstvo